

Л. М. Лазарев

**Сравнительная хрестоматия турецкого языка
наречий Османлы и Азербиджана с
приложением тюркских разговоров и
пословиц и с переводом их на русский язык
для практических упражнений**

Москва
«Книга по Требованию»

УДК 93
ББК 63.3
Л11

Л11 **Л. М. Лазарев**
Сравнительная хрестоматия турецкого языка наречий Османлы и Азербиджана с приложением тюркских разговоров и пословиц и с переводом их на русский язык для практических упражнений / Л. М. Лазарев – М.: Книга по Требованию, 2020. – 374 с.

ISBN 978-5-518-09892-3

ISBN 978-5-518-09892-3

© Издание на русском языке, оформление
«YOYO Media», 2020
© Издание на русском языке, оцифровка,
«Книга по Требованию», 2020

Эта книга является репринтом оригинала, который мы создали специально для Вас, используя запатентованные технологии производства репринтных книг и печати по требованию.

Сначала мы отсканировали каждую страницу оригинала этой редкой книги на профессиональном оборудовании. Затем с помощью специально разработанных программ мы произвели очистку изображения от пятен, клякс, перегибов и попытались отбелить и выровнять каждую страницу книги. К сожалению, некоторые страницы нельзя вернуть в изначальное состояние, и если их было трудно читать в оригинале, то даже при цифровой реставрации их невозможно улучшить.

Разумеется, автоматизированная программная обработка репринтных книг – не самое лучшее решение для восстановления текста в его первоизданном виде, однако, наша цель – вернуть читателю точную копию книги, которой может быть несколько веков.

Поэтому мы предупреждаем о возможных погрешностях восстановленного репринтного издания. В издании могут отсутствовать одна или несколько страниц текста, могут встретиться невыводимые пятна и кляксы, надписи на полях или подчеркивания в тексте, нечитаемые фрагменты текста или загибы страниц. Покупать или не покупать подобные издания – решать Вам, мы же делаем все возможное, чтобы редкие и ценные книги, еще недавно утраченные и несправедливо забытые, вновь стали доступными для всех читателей.

اولدیغینه هیچ شک و شبهه یوقدر علی الخصوص عرب لسانی که قانون
 وصابطلری مستحکیم اولوب اوقوبه نلرگ ذہنی آجوب عقل وقابلیتی
 صیقنلسندرور چون قدیمدن اول اوپله که اهل اوروپا ییبه علم وفنون
 نامعلوم ایکن عرب لسانده کونه به کونه علملر منتشر اولوب اوز
 آیامده جمله عالمی احاط ایدوب توتمشدی وهمان اهل اوروپا علمگ
 بناسی عرب و یونان لسانلردن اخذ ایتمکی اوزییده انکار ایتنر
 اما ایش اونده در که اوروپا اهللی اخذ اولنمش علملری کوندن کونه
 سعی ایدوب تکمیل ایدر و عربلرگ اقتدار و حکمرانلغی نحیف
 وضعیف اولدیغندن برو علملری دخی همان اولکی حالده قالش وسوزمز
 اثبات ایتمک ایچون که تا نه حدجه عرب وفارس سوز وقانون وصابطلری
 ترک دلنده سالوب اشلدیر لر بر ترکجه مثللی انطولی مخلصکی منتخبات
 تصانیف معتبره عثمانیه نام ایله ترتیب اولنمش کتابی کوتورک که ۱۸
 مشهور اولنان افندیلرنگ تصنیف اولنان کتابلرندن برر قطعه اخذ
 اولنوب ذکر اولان کتابده جمع اولوب پطربوغده طبع اولنمش یاکه
 جناب عبدالحسن خان وزیرفمنگ یاپدیغی کتابی که همان پطر
 بوغده طبع اولنمش یاکه جریده حوادث و تقویم واقعہ ویا که ترجمان
 احوال ادلو اخبار ناملری (غزتلری) که خالق عالم مطالعه ایدوب احوال
 کذارشاندن مخبر اولدیغی ایچون استانبولده باصلوب منتشر اولنور

شویله بر لسان ایله یازلمش کتاب یا غزتی اله آلوب مطالعه ایدنده
 سورمز تصدیق اولنورکه بر آدم پک اپو ترکجه سوبلیوب برآز ده یازو
 پوزودن خبری اولسهده اما تا عرب و فارس دللرینی وقانون وضابطلری
 تکمیلأ بیلیمسه بوکونه انشا و تصنیفلردن هیچ برشیی آنکلاماز پس بو ایله
 اولدوغنده سوال اولنور که شویاه برآز باشه دوشن تصانیف وانشالری
 کیمنگ ایچون یازرلر علما و حوق اوقومش آدلردن باشقه یرده قالن
 خلق که یازو پوزودن حوق سررشتهسی و خبری یوقدر بو طرز یازلمش
 انشا و خبر نامه لری اوقویوب نه آنکلیوب مستفید اوله بلور وچون
 برملت و دولتگ رونق و استقامتی بتون مملکتنده ساکن اولان جمیعت
 و ملتگ میمت و غیرتندن باغلو اولدیغی معلوم اولدیغندن عرض
 اولنورکه اکثرکلر اوز آتا و بابا دینی سوبوب هم اوزلرینه وهم ملتینه
 خیر خواهلغی وار ایسه کرک اهل اوروپادن عبرت آلوب سعی ایتسونلر
 که برکتاب یا بر اخباریا که بر مکتوب یازنده اوپله یاز سونلر که نه مخض
 علما و حوق اوقومش آدلر ایچون اولسه بکله آاز اوقومش و عرب و فارسدن
 حوق خبری اولینده اوقودیقده ویا که قولاق آصدقده بریشی آنکلاسون *
 دوعرودر هیچ بردل یوقدرکه اوزکه دلندن سوز کوتورممش اولیه اما نه اوحدجه
 که ترکلر عرب و فارسدن کوتوروب اشلدیرلر دوعرودر عرب و فارس دللرندن
 ترک دلنده حوق سوزلر قدیم آیامدن داخل اولوب شمدیکه حالده اوپله

مستحکیم اولشدر که اولری ترک دلندن چقاروب رد ایتمک نامکندر
 مثل جان . کتاب , صبر , فکر , اثبات و بونلرکیمی چوقیسی اولور صایمک
 اما ترک دلنده اولنان سوزلری نه ایچون اشلتمیوب عوضینه عرب و فارس
 سوزلری قوبوب اشلدیرلر مثلی نه ایچون کوز , باش , اود , صو , بیرینه
 یازوب دیمک چشم , هین , راس , سر , آتش , نار , آب , ما و بونلرکی مین
 مینی اولور صایمق بونگ جوابی مکا دیرلر که عبارت ایله سویلمک
 واوز معرفت وکمالی اظهار ایتمک ایچون ترکجه نامقدوردر بونگ
 جوابی قولانم ایله ایشدنی سویلم کنجدهه ایکن ایرانندن بر دفعه
 بر واعظ . کلمشدیکه جوق بلاغت ایله وعظ ایدردی بر قوجه اختیار امدن که
 مسجده کدوب وعظ دینیک سوزلرنی ایشدوب کلوردی سوال ایتدیمکه
 واعظ بوکون نه سویلردی قوجه آدم جوابمده دیدیکه او ایله بروعظ دیردیکه
 تا اون ایل او قویوب پرکار ملا اولازسن اونگ دیدیکه سوزلرندن هیچ
 بریسنی کاملجه آنکیوب باشه دوشمز سن دیدیم پس هیچ فکرو
 مطلبی ده باشه دوشوب انکلامدگ قوجه دیدی مضموننی انکلادیم که
 جهنم و آنده اولان مشقت واذیتدن دم اوروب سویلردی اما الفاطی
 پر عبارت وچتین اولوب چوقیسی باشه دوشدم پس بویله اولدوقده
 برسوال داخل اولور بو عزتلو اولان او قوش عارفلر کیمدن اونتری بازوب
 وعظ ایدرلر البته علما و جوق او قوش آدملره اوزلرینی کوسترمدن باشقه

برده قالن خلق عوام که یازو وپوزودن آز سررشنه سی وار بوکونه
 وعظدن نه فایده بولارلر* بر شیی یازوب معلوم ایتدو کده کرک سعی ایدوب
 اوله یازلسرنکه خلق عالم آنی اوقویهنده آسانلق ایله باشه دوشسون
 یوز مین عرب و فارس سورلری ازبر ایدوب اصل ترک دلدنه بولنسان
 سوزلرنک بیرینه قویوب پر عبارت ایله سوبلمک ایله کمال و معرفت معلوم
 اولماز کمال و معرفت قدیم و جدید هرکونه علملردن مخبر اولوب اوز
 آنکلا دیغنگ شیلری تفسیر ایدوب آجق و آشکاره خلق باشه دوشن سوزلریله
 بیان ایتمکده در نصل (نجه که) اهل عرفاندن بریسی سوبلمشکه

اولدر سخنکه فیض اونگ عام آرایش مجالس اهل قبول اوله
 اولوب مدام

واندن نه سودکیم اوله مبهم عبارتی هر برده استماعین ایدنلر ملول اوله
 واکر بونگ برعکسی اولسه نیجه که شه دیکه حالده کورورز اولمجتی او
 صادر اولور که یوز یا برآز زیاده ایلدنصکره جمه ترک آدیله یازلمش
 کتابلر دره نادری میرزا مهدی خان یاپدیغی کبی بر کتاب اولار که یوز
 آدمدن بریسی انجق اوقویوب باشه دوشرو خلق ایچون هیچ بر نغنی
 اولماز و اصل ترک دلی پر یوزندن قالقوب در بدر اولار و بر ملتنگ دلی
 انهام بولدوغندنصکره اوزیده پراکنده و پایمال اولوب (ایتدوب کیدر)
 غایب اولار ایکنه جیسی او اولور که ترکلردن یا غیری ملتدن بر کیسه

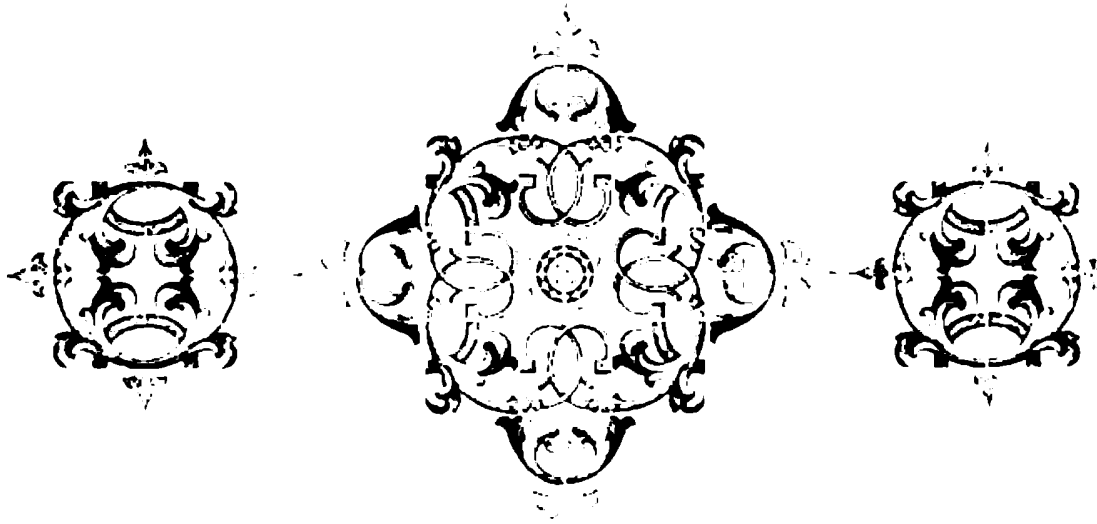
اگر ایسته‌س‌ترک دلی ایله یازلن کتابلری و غیرت‌لری اوقویوب اوروپاده اولان احوالاتدن و جدید اولان علملردن خبردار اولوب مستفید اولسه باچارماز و قادییر اولاز چونکه آلا او کرک که ابتدا عرب و فارس د‌لری و بودل‌لرده متعلق اولان نحو و صرف‌گ قانون و ضابط‌لری کام‌لجه بیلسه و بون‌لری تحصیل ایت‌مک ایچون نیچه نیچه ای‌ل‌لر لازمدر اوچ‌نیچی او اولورکه ترک د‌لنی بیان و ترکیجه اوقوی‌ن‌لر از اولار و ترکیلر اوزل‌ریده واره واره اوز د‌لنی و اوکا متعلق اول‌نان نحو و صرف‌گ قانون و ضابط‌لری یک‌باره اونودوب بربرینه کاغذ یازنده بریسی در بجه بریسی فارسی‌جه یازر* خواه اذربیس‌جان و خواه استانبول‌گ ترکی‌لری بوندن اقدم کتاب تالیف ای‌دنده آچق و واضح یاز لرای‌دی و هرچند قدیمدن قالش بو‌طور کتابلر شم‌دی‌کده حالده بول‌ن‌سده اما چوق نادر بول‌نور علی‌الخصوص استانبول‌دن اوزاق اولانلر بویله بر آچق و آشکار و واضح لسانله یازلش کتابی چوق کوچ و مشقت ایله اله کتوره بی‌لورلر پس بر کیفیت حالی مشاهده ای‌درکن خالص قلب ایله دل و جانندن ترکیله هوادار و خیر خواه و جهندن هم بو قاچ سوز‌لری و هم انتخاب‌التصانیف مختلفه‌لر ترک لسانده ادیله شوکتابی بدون معاونت دی‌گری مخص اوز آچه و مصرف‌له ترتیب و طبع ایت‌دم امیدوارم که مکتبده اولان اوشاغلره و غری ترک لسانی اوکره‌نلره مستفید اوله و معلوم اولسونکه بو کتاب اوچ باب ایله من فصلدر اول‌نیچی

بابده جغتای لسانله یازلمش بابر نامه و ابوالغازی بهادرخان آدلو
 کتابلردن بررقطعه و نواینک کلیاتندن دورد غزل اخذ اولمش ایکیمجیسی
 بابده اذربئیجهان دلیله یازلن حکایت و بیتلردر که بعضیسی بو حقیر
 فارسیدن فرنکیدن و روسیهدن ترجمه ایتمش و بعضیسی دربند نامه جناب
 کاظم بک تالیف ایذن کتابندن و جناب وزیرفک ترتیب ایتمش
 کتابندن و متی مقدس اولان انجیلندن و فضولینگ غزللردن اخذ اولنوب
 مشتملدر اوجنجی بابده عثمانلو الفاظ ایله یازلمش حکایت و بیتلردن
 مشتملدر که مقدس اولان متی انجیلندن جناب دتدرس آدلو ایله یاپان
 کتابندن و کزیده مثللو آدلو کتابدن و قرق وزیر و قرق خاتونک کتابندن
 و ایلهچیلک ایله فرانسیه عزیزت ایتمش محمد افندیینگ کتابندن
 و رشاد افندیینگ تاریخندن همابون نامه یعنی دلیله و دیمینه آدلو کتابندن
 و الف لیله و لیله آدلو کتابندن و جناب مخلصکی ترتیب ایتمش
 کتابندن و قاموس نامه آدلو کتابندن و عثمانلو الفاظ ایله یازلمش ترسولدن
 و باقی و جعفری و کمالی و محبتی و خیالی و حمدی و صدری و نهانی
 افندیلرنگ غزللردن بررغزل اخذ اولمش * بو مملکتده طبع خانه
 لرنده ترک دلنی بیلن نامقدور اولدیغیندن شوکتابده افراط ایله سهو و غلط
 داخل اولمش بعضیسی کتابک صوگنده نه قدر که ممکن اییدی معلوم ایدوب
 بونلردن ماعدا مشهود اوله جق سهو و خطایه عفو قلمی جکلمسینه رجا اولنور

اشبوکتاب انتخاب التصانیف مختلفها ترکی لساننده اقل
خلق الله تعالی ماگوی الوطن ساکن دار السلطنه مسقو
لازربن منویسل ملقب بلازرفنگک جهد و جدی ایله ترتیب

و طبع اولنمش

اشبوکتاب انتخاب التصانیف
مختلفها ترکی لساننده

СТРИБОКЪ ИЗЪ КНИГЪ ВАСЕРГАНКЪ НА ДЖАГТАВСКОНЪ КАРЪЧІ.

این نسخه برداشته شده است از کتاب با برنامه بزبان جغتای

وقایع سنهٔ اربع و تسعمایه

سمرقند و اندجان غه مکرر یوروب هیچ ایش آجیلما دی ینه یانیب خچندقه
کیلدوک خچند مختصر یری دور یوز ایکی یوز نوکرلیک کیشی نینک
اوقاتی تشویش بیله اوتار داعیلهک کیشی نیچوک باقیب اولتورغای
محمد حسین کورکان دوغلت کیم اور اتیپدا ایدی سمرقندقه یوروشماک
داعیسی بیاه انکاکیشی لاریببار ییب سوز لاشیب یار ییلاقی
کینت لاریدین پشاعرنی کیم حضرت خواجه نینک کینت لاریدین دور

بو فترات ته آنکا تعلق بولوب اییدی تیلادوک کیم بوقیش عاریت
 بیرکای تا اندا اولتوروب سمرقند ولایتی غه ایلیک دین کیلکانچه پورشکای
 بیز محمد حسین میرزا هم راضی بولدی خجندتین آتلانیب پشاعرغه
 متوجه بولسوم زامین غه بیتکان فرصت ته ایستیم باوجود ایسیستمه
 زامین دین ایلغار قلیب تاغ یولی بیله اوتوب رباط خواجه نینک اوستیکا
 کیلدوم کیم غافل لیق ته شاتو قوبوب چیقوب رباط خواجه قورغانینی
 کیم شاد وار تومانی نی دار غه نشینی اول دور الیغای صبح وقتی
 بیتلیدی ایلی خبر دار بولدیلارینه یانیب هیچ یردا توقف قیلمای
 پشاعرغه کیلندی باوجود ایستمه اون اوچ اون تورت یغاچ یولی نی
 صعوبت و مشقت بیله قطع قیلدیم ینچه کوندین سونک ابراهیم
 سارونی وویس لاغری وشریم طغایی نی ایچکی بیک لارویبیکت لار بیله
 ایلغار تعیین قیلدوک کیم باریب یارییلاق قورغان لارنی سوز بیله
 یا زور بیله ایلیک کالغایلار اول فرصت ته یاری بیلاق سید یوسف
 بیک دا ایدی مین سمرقندین چیقغاندا قالیب ایدی سلطان علی
 میرزا هم رعایت قلیب ایدی سید یوسف بیک اینی اوغلی نی
 یارییلاق قورغان لاری نینک ضبط وربطی غه ییباریب ایدی احمد
 بوسف کیم بوتاربخ دا سیال کوت حکومتی اندا دور اول قورغان لاردا
 ایدی بیز نینک بیک لارویبیکت لار هم باریب تمام قیش بعضی نی

عیارلیق و اینچکالیک بیلہ اوغورلاب متصرف بولدیلار اول ولایت لاردا
 مغول وار بک جہتی دین ہیچ کینت یوقتور کیم قورغانی بولمغای
 اوشبو فرصت لاردا بیزنینک جہتیمیز دین سید یوسف بیگ اوغلی دین
 بیدکمان بولوب خر اسانغہ رخصت بیر دیلار ب و قیش بونوع
 تلاش و تارتیش بیلہ اوتی یاز بولہ صلح اوچون خواجہ یحیی نی
 بیباریب اوز لاری ہم جریک انکیزی بیلہ شیراز وکابد نواحی سیغہ
 کیلدیلار بیزنینک بولغان سپاہیمیز ایکی یوزدین کوبراک داوچ یوزدین
 آرزاق بولمغای ایدی ہر طرف دا کوچ لوک غنیملار اندجانغہ یوروشوب
 طالع ہیچ مدد قیلمادی سمر قندغہ ایلیک قویوب ہیچ ایش اچیلمادی
 ضرورت تین صلح کونہ قیلیب پشاعر دین مراجعت قیلیدی خجند
 بیر مختصر بیردور بیزنینک دیک پادشاہنینک اوقانی اندا تشویش
 بیلہ اوتار بیر یاریم بیلی ایکی بیلی کا یارق اہل وعیال بیلہ اندا
 ایدوک اول مسلمان لار ہم بومدت تہ امکانی بار چہ خرج تارتماق تہ
 وخدمت قیلماق تہ تقصیر قیلما دیلار ینہنی یوز بیلہ خجند باریلغای
 خجندقہ باریب ہم کیشی نی قیلغای

بارماق قہ نی مسکن میسر • تورماق قہ نی دولت مقرر

آخر اوشبو تردد و توقف بیلہ اورا تپہنینک جنوب طرفید انی بیلاق لارغہ
 باردوک نیچہ کون اول نہ واحی دا اوز اشیمیز کا حیران بارور
 فور اریمیزی